

SOCIALE FORHOLD, SUNDHED OG RETSVÆSEN

2009:5 • 3. juni 2009

Se på www.dst.dk/se100

Rettet 13. april 2011 kl. 12.00 i tabel 14a og 14b.

Dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption 2008

Resumé I 2008 holdt 51.000 fædre barselsorlov med dagpenge, mens 105.000 kvinder holdt orlov før eller efter fødslen. Det samlede antal dagpengeuger steg med 7,9 pct. i forhold til 2007. Fædrene stod for 6,2 pct. af den samlede orlov. For hvert nyfødt barn i 2007, hvor mindst én af forældrene holdt orlov, holdt forældrene i 2007 og 2008 i gennemsnit 299 dage orlov efter fødslen. Heraf holdt faderen de 24 dage og moderen de 275. For 28 pct. af børnene holdt forældrene netop 48 ugers orlov i alt (faderens 2 ugers fædreorlov, moderens 14 ugers fødselsorlov samt 32 ugers fælles orlov). For 17 pct. holdt forældrene længere orlov. Blandt kvinderne holder de selvstændige flest orlovsdage, mens topledere og lønmodtagere på højeste niveau holder færrest.

Kort om statistikken: Statistikken bygger på kommunernes udbetaling af dagpenge. Kun erhvervsaktive (herunder arbejdsløse) kan modtage dagpengene. Der offentliggøres 2 typer af opgørelser: Den traditionelle opgørelse er kalenderårsbaseret og viser, hvor mange der har haft orlovsdage i året, uanset tidspunktet for fødslen. Den anden type tager udgangspunkt i de fødte børn. Det optælles så hvor mange orlovsdage, der er holdt i forbindelse med fødslen - uanset om orloven er afholdt i forskellige kalenderår.

Orlov i 2008

Oversigtstabel 1.

Udgifter til dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption mv., antal personer og antal dagpengeuger. 2006-2008

	2006	2007	2008
Udbetalte beløb, mio. kr.			
I alt	8 681	9 091	9 546
Mænd	594	649	715
Kvinder	8 087	8 442	8 831
Modtagere, antal personer med dagpenge i året¹			
I alt	150 141	152 615	156 696
Mænd	47 776	49 067	51 247
Kvinder	102 365	103 548	105 449
Dagpengeuger i året, 1 000 uger			
I alt	2 945	2 982	3 219
Mænd	176	185	199
Kvinder	2 768	2 797	3 020

¹ Antallet af personer i 2008 inkluderer 4.261 mænd og 2.506 kvinder, der ikke holdt orlov i 2008, men modtog dagpenge vedr. orlov holdt i 2007 eller tidligere.

Pæn stigning i udgiften og i antal dagpengeuger

Det samlede udbetalte dagpengebeløb ved graviditet, fødsel og adoption i 2008 var 9.546 mio. kr., - en stigning på 5,0 pct. i forhold til 2007. Antallet af dagpengeuger steg med 7,9 pct. Af det samlede antal dagpengeuger blev 6,2 pct. holdt af mændene. Antallet af dagpengemodtagere steg med 2,7 pct. til 156.696, heraf var 33 pct. mænd. Ved vurderingen heraf skal det tages i betragtning, at kvinderne generelt holder

DANMARKS
STATISTIK

meget længere orlov end mændene. Modtagerne af dagpenge i 2008 vil derfor i vidt omfang omfatte både kvinder, der har født eller holdt graviditetsorlov i 2008, og kvinder, der har født i 2007 eller tidligere. For mændene, der normalt holder meget kortere orlov, vil modtagerne i 2008 i meget mindre omfang omfatte mænd, der blev fædre i 2007 eller tidligere. Det skal også bemærkes, at graviditetsorlov også indgår i tallene i oversigtstabel 1 - og graviditetsorlov kan i sagens natur kun holdes af kvinder.

Lille stigning i antallet af fødte børn og flere i beskæftigelse

Til sammenligning kan oplyses, at der i 2008 blev født 65.038 børn - det er en stigning på 956 børn i forhold til 2007. Dette kan være noget af forklaringen på den ret store stigning i antallet af modtagere af dagpenge ved fødsel mv. Hertil kommer, at beskæftigelsen var større i 2008 end i 2007, hvilket alt andet lige betød, at flere kunne blive berettiget til barselsdagpenge.

De forskellige orlovstyper

Oversigtstabel 2 giver hovedtal for alle sager med udbetalinger i 2008. De forskellige orlovstyper er beskrevet på side 17.

Oversigtstabel 2.

Udgifter til dagpenge, antal personer og antal dagpengeuger i året. 2007-2008

	2007			2008		
	Personer med dagpenge i året	Beløb	Dagpenge-uger i året	Personer med dagpenge i året	Beløb	Dagpenge-uger i året
		mio. kr.	1.000 uger		mio. kr.	1.000 uger
Mænd og kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	152 615	9 091	2 982	156 696	9 546	3 219
Graviditet	60 547	1 410	431	61 532	1 488	602
2 uger efter fødsel	38 881	258	68	39 434	269	69
Fødsel første 14 uger	81 989	2 664	748	83 526	2 747	742
Fødsel, 32 uger fælles orlov	92 855	4 278	1 486	95 609	4 487	1 516
Udskudt orlov inden 9 år	12 582	316	121	15 669	380	140
Aftalebaseret forlængelse på deltid	5 306	79	102	6 244	96	126
Adoption, bortadoption, graviditetsbetinget sygdom	1 242	69	21	1 160	60	18
Pasning af alvorligt syge børn	1 013	18	6	1 069	19	6
Mænd:						
Fødsel og adoption i alt	49 067	649	185	51 247	715	199
2 uger efter fødsel	38 881	258	68	39 434	269	69
Fødsel første 14 uger	204	5	1	155	4	1
Fødsel, 32 uger fælles orlov	13 395	266	78	14 822	292	83
Udskudt orlov inden 9 år	4 965	108	32	6 423	134	39
Aftalebaseret forlængelse på deltid	362	5	3	447	7	5
Adoption, bortadoption	248	4	1	237	4	1
Pasning af alvorligt syge børn	286	4	1	313	5	1
Kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	103 548	8 442	2 797	105 449	8 831	3 020
Graviditet	60 547	1 410	431	61 532	1 488	602
Fødsel første 14 uger	81 785	2 660	746	83 371	2 743	741
Fødsel, 32 uger fælles orlov	79 460	4 011	1 408	80 787	4 194	1 434
Udskudt orlov inden 9 år	7 617	208	88	9 246	246	102
Aftalebaseret forlængelse på deltid	4 944	74	99	5 797	89	121
Adoption, bortadoption, graviditetsbetinget sygdom	994	65	20	923	56	17
Pasning af alvorligt syge børn	727	14	5	756	15	5

Moderens andel af de 32 ugers fælles orlov vejer tungest

Moderens andel af den fælles orlov på 32 uger med mulighed for forlængelse vejer tungest, såvel når der ses på beløbet som på antallet af uger. Denne form for orlov kan frit deles mellem forældrene, men fædrene har kun i meget begrænset omfang benyt-

tet denne mulighed. Fædrenes andel af det samlede antal orlovsuger inden for de 32 uger udgør kun 5 pct.

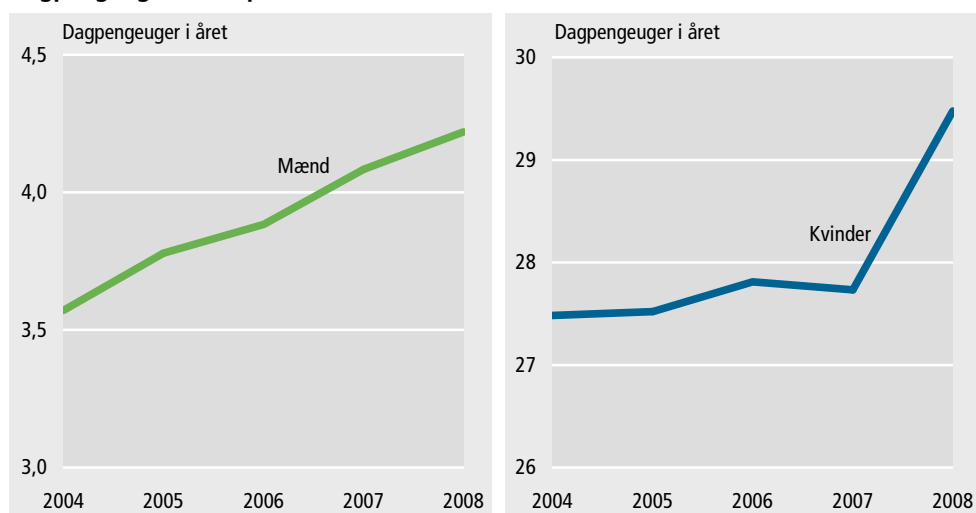
Pasning af alvorligt syge børn

Reglerne om dagpenge ved pasning af alvorligt syge børn har egentlig ikke noget med barselsorlov at gøre, men reglerne findes i dag i barselsloven, og opgøres derfor her, mens Danmarks Statistik tidligere opgjorde dagpengene sammen med sygedagpengene.

Dagpengeuger i året

Figur 1 viser det gennemsnitlige antal dagpengeuger pr. person, der har holdt orlov i året. Tallene omfatter såvel orlov før som efter fødslen/adoptionen. Antallet af dagpengeuger er divideret med antallet af personer, der faktisk holdt orlov i året. Dette tal er noget mindre end det personantal, der fremgår af oversigtstabel 2, der også omfatter et antal personer, der kun har modtaget dagpenge i forbindelse med orlov afholdt året forud. Bemærk i øvrigt, at der for overskuelighedens skyld er benyttet forskellig skala for mænd og kvinder.

Figur 1. **Dagpengeuger i året pr. far/mor med orlov. 2004-2008**

Mere orlov blandt mændene

For mændene har der været tale om en jævn men ret kraftig stigning siden 2004. Hver mand, der holdt orlov i 2008, holdt i gennemsnit 4,2 ugers orlov. For kvinderne er billedet mere uensartet, hvor en forholdsvis stilstand blev afløst af en kraftig stigning fra 2007 til 2008 til nu 29,4 uger.

Ved vurderingen af denne type figur, der kun dækker orlov i året, skal man være opmærksom på, at et barn, der blev født sent på året, kan antallet af orlovsuger ikke blive særlig højt.

Dagpengenes størrelse

Det maksimale dagpengebeløb pr. uge reguleres én gang årligt og udgør i 2008 3.515 kr. Det faktiske dagpengebeløb kan dog blive mindre, hvis den pågældende dagpengemodtager har haft en lavere normal arbejdsindtægt (efter arbejdsmarkedsbidrag) end det maksimale dagpengebeløb - det kan skyldes en lav timeløn eller deltidsarbejde. Dagpengene bliver også nedsat, hvis dagpengemodtageren delvis har genoptaget arbejdet.

Dagpenge pr. uge

Oversigtstabel 3 dækker sager, der er indledt og afsluttet i 2008. Ved kun at medtage disse sager opnås, at efterreguleringer mv. fra tidligere år ikke spiller ind, og at dagpengene for alle sager er beregnet ud fra satsen i 2008.

Teknisk beregning af dagpenge pr. uge

En dagpengeuge er opgjort som 1/7 af antallet af dage fra den første til den sidste dag med dagpenge. For en person med en normal 5-dages arbejdsuge betyder det, at et fravær mandag til fredag opgøres som 5/7 dagpengeuge. Et fravær fredag til tirsdag tæller også for 5/7 dagpengeuge. Dagpengene udbetales efter antallet af tabte arbejdsdage. I det første tilfælde udbetales dagpenge derfor for en fuld uge selv om orloven kun er beregnet til 5 dage, mens der i det andet tilfælde kun udbetales for 3

tabte arbejdsdage. Især i forbindelse med korterevarende orlovsforløb spiller weekenddage uden dagpenge en rolle for beregningen af beløbet pr. uge.

Oversigtstabel 3. **Antal dagpengemodtagere og dagpenge pr. uge. Kun sager begyndt og sluttet i 2008**

	I alt	Med re- fusion til arbejds- giver	Med ud- betaling til sik- rede	I alt	Refu- sion til arbejds- giver	Udbetalt til sik- rede
	antal modtagere			dagpenge pr. uge		
Mænd og kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	125 088	89 933	68 027	2 626	1 392	1 234
Graviditet	45 508	36 791	12 062	2 108	1 582	526
2 uger efter fødsel	34 714	28 574	6 218	3 455	2 859	596
Fødsel første 14 uger	48 735	37 258	23 491	2 715	1 741	974
Fødsel, 32 uger fælles orlov	66 971	47 486	45 274	2 903	1 222	1 680
Udskudt orlov inden 9 år	13 360	3 352	10 461	2 578	503	2 075
Aftalebaseret forlængelse på deltid	4 955	364	4 619	746	52	694
Adoption, bortadoption, graviditets- betinget sygdom	769	561	355	2 892	1 796	1 095
Pasning af alvorligt syge børn	877	534	416	2 839	1 408	1 430
Mænd:						
Fødsel og adoption i alt	45 260	35 028	12 873	3 240	2 114	1 125
2 uger efter fødsel	34 714	28 574	6 218	3 455	2 859	596
Fødsel første 14 uger	118	66	62	3 179	1 345	1 835
Fødsel, 32 uger fælles orlov	12 391	8 707	4 503	3 177	1 872	1 305
Udskudt orlov inden 9 år	5 585	2 896	3 028	3 177	1 446	1 731
Aftalebaseret forlængelse på deltid	379	118	264	1 419	371	1 048
Adoption, bortadoption	185	124	73	3 222	1 959	1 262
Pasning af alvorligt syge børn	267	162	122	3 047	1 570	1 477
Kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	79 828	54 905	55 154	2 578	1 335	1 242
Graviditet	45 508	36 791	12 062	2 108	1 582	526
Fødsel første 14 uger	48 617	37 192	23 429	2 714	1 742	972
Fødsel, 32 uger fælles orlov	54 580	38 779	40 771	2 883	1 176	1 707
Udskudt orlov inden 9 år	7 775	456	7 433	2 331	113	2 218
Aftalebaseret forlængelse på deltid	4 576	246	4 355	715	37	678
Adoption, bortadoption, graviditets- betinget sygdom	584	437	282	2 864	1 782	1 081
Pasning af alvorligt syge børn	610	372	294	2 768	1 354	1 415

*Mændene får de
højeste dagpenge*

For alle sagsarter under ét er dagpengene i gennemsnit 662 kr. højere for mændene end for kvinderne. Det største beløb pr. uge findes for mændenes 2-ugers fædreorlov. De laveste beløb findes ikke overraskende for den aftalebaserede forlængelse på deltid, hvor dagpengebeløbet er nedsat i forhold til hvor mange timer, der arbejdes.

*Refusion til arbejdsgiver
eller udbetaling til sikrede*

Ud af 125.088 dagpengemodtagere var der for 89.933 tale om, at der i hele eller dele af orlovsperioden blev udbetalt dagpenge som refusion til arbejdsgiveren, hvilket betyder, at de pågældende har fået hel eller delvis løn under graviditet og barsel. For 68.027 personer var der tale om, at der blev udbetalt dagpenge direkte til den sikrede - dvs. tilfælde, hvor den pågældende ikke har fået løn, bl.a. selvstændige og arbejdsløse. 32.872 personer gik igen i begge grupper, fordi de kun i en del af perioden fik løn, eller fordi de både fik dagpenge som lønmodtager og som selvstændig.

Oversigtstabel 4 på næste side viser henholdsvis alle sager, der var løbende i en del af 2008, samt sager, der blev afsluttet i 2008

Oversigtstabel 4. Alle sager og afsluttede sager efter art og køn. 2008

	Alle sager med dagpenge i året		Alle afsluttede sager i året	
	Personer	Sager	Personer	Sager
Mænd og kvinder:				
Graviditet, fødsel og adoption i alt	156 698	351 343	149 084	273 513
Graviditet	62 520	76 332	52 148	64 556
2 uger efter fødsel	39 434	39 744	35 135	35 386
Fødsel første 14 uger	83 593	88 376	62 069	64 630
Fødsel, 32 uger fælles orlov	95 649	112 615	69 748	80 301
Udskudt orlov inden 9 år	15 669	21 972	13 921	19 244
Aftalebaseret forlængelse på deltid ..	6 244	9 250	4 787	6 950
Adoption, bortadoption, graviditets-				
betinget sygdom	1 160	1 769	1 025	1 358
Pasning af alvorligt syge børn	1 069	1 285	914	1 088
Mænd:				
Fødsel og adoption i alt	51 247	67 658	46 804	59 867
2 uger efter fødsel	39 434	39 744	35 135	35 386
Fødsel første 14 uger	155	158	121	123
Fødsel, 32 uger fælles orlov	14 823	18 028	13 237	15 801
Udskudt orlov inden 9 år	6 423	8 426	5 780	7 485
Aftalebaseret forlængelse på deltid ..	447	561	374	462
Adoption, bortadoption	237	346	195	268
Pasning af alvorligt syge børn	313	395	270	342
Kvinder:				
Graviditet, fødsel og adoption i alt	105 451	283 685	102 280	213 646
Graviditet	62 520	76 332	52 148	64 556
Fødsel første 14 uger	83 438	88 218	61 948	64 507
Fødsel, 32 uger fælles orlov	80 826	94 587	56 511	64 500
Udskudt orlov inden 9 år	9 246	13 546	8 141	11 759
Aftalebaseret forlængelse på deltid ..	5 797	8 689	4 413	6 488
Adoption, bortadoption, graviditets-				
betinget sygdom	923	1 423	830	1 090
Pasning af alvorligt syge børn	756	890	644	746

<i>Sammenhængen mellem alle sager og afsluttede sager</i>	Alle sager i 2008	351 343
	- Sager, der kun er opstået i forbindelse med personens flytning	5 094
	- Sager, der var afsluttet inden året, men hvor udbetalingen skete i året	44 234
	- Sager, der var løbende ved årets udgang	28 502
	= Afsluttede sager i 2008	273 513

En afsluttet sag er et afsluttet forløb, hvor dagpengene er udbetalt efter samme lovbestemmelse og af samme kommune. Det skal bemærkes, at der er mulighed for, at den fælles orlov på 32 uger kan deles i småbidder - fx fordi forældrene vælger på skift at tage orlov. Den kan også opdeles ved at fx moderen genoptager arbejdet delvis - fx arbejder 3 dage om ugen og får dagpenge i 2 dage. Ved en sådan opdeling, vil orloven komme til at bestå i et antal afsluttede sager, der hver især er ret korte.

Antal fødte og antal kvinder med orlov Oversigtstabel 5 på næste side viser antallet af kvinder, der har modtaget dagpenge de første 14 uger efter en fødsel i året, sammenlignet med antallet af fødte børn. Moderens alder er opgjort ved begyndelsen af 2008.

Oversigtstabel 5. Antal kvinder med fødselsdagpenge i forhold til antal fødte. 2008

Moderens alder ved årets afslutning	Antal fødte	Antal dagpenge-modtagere	Dagpengemodtagere i pct. af antal fødte
I alt	65 038	48 617	75
Under 20 år	995	111	11
20-24 år	6 891	3 192	46
25-29 år	19 848	13 378	67
30-34 år	24 329	20 125	83
35-39 år	10 889	9 814	90
40-44 år	1 997	1 911	96
45 år eller mere	89	86	97

75 pct. af de
nybagte mødre
modtager dagpenge

75 pct. af de nybagte mødre har modtaget dagpenge ved fødslen. Ifølge loven har mødrene ikke bare ret til, men pligt til at holde orlov fra arbejdet de første 2 uger efter fødslen. Det må derfor antages, at de 25 pct., der ikke holder orlov, omfatter personer, der ikke er tilknyttet arbejdsmarkedet. Blandt de alleryngste er det kun 11 pct., der holder orlov. En stor del af de unge mødre må antages at være uddannelsessøgende eller er på kontanthjælp mv.

Fordeling på landsdele

I oversigtstabel 6 er det udbetalte beløb og antallet af dagpengeuger fordelt på landsdele.

Oversigtstabel 6.

Udgifter samt antal dagpengeuger ved graviditet, fødsel og adoption mv. fordelt efter køn og landsdele. 2008

	Udbetalte beløb i året - også vedr. tidligere år			Dagpengeuger i året			Antal personer med dagpenge i året		
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt
	— mio. kr. —			1.000 uger			— antal —		
I alt	710	8 793	9 503	198	3 016	3 213	51 067	104 804	155 871
København By	138	1 351	1 489	38	430	467	8 100	15 896	23 996
Københavns Omegn	68	810	878	19	267	286	4 370	9 707	14 077
Nordsjælland	53	665	719	15	220	235	3 654	8 035	11 689
Bornholm	4	46	51	1	16	17	308	597	905
Østsjælland	29	372	401	8	123	131	2 047	4 464	6 511
Vest- og Sydsjælland	59	811	870	16	275	291	4 463	9 726	14 189
Fyn	57	710	767	16	248	264	4 266	8 598	12 864
Syddjælland	80	1 108	1 189	22	392	415	6 654	13 589	20 243
Østjylland	103	1 310	1 413	29	461	490	7 840	16 092	23 932
Vestjylland	52	729	781	15	267	282	4 342	9 093	13 435
Nordjylland	66	881	947	19	317	335	5 191	10 759	15 950

Forældrenes benyttelse af orlovsreglerne

Udgangspunkt:
De fødte børn

Mens der i det foregående er taget udgangspunkt i de enkelte voksnes afholdelse af orlov, er udgangspunktet i dette afsnit de fødte børn. Hermed er det muligt at belyse hvor meget orlov, der bliver taget i forbindelse med det enkelte barn, og hvordan forældrene fordeler orloven. Orlov i forbindelse med adoption samt orlov før fødslen er for overskuelighedens skyld udeladt.

Opgørelsen dækker
børn født i 2007

Opgørelsen dækker - bortset fra oversigtstabel 9 - børn født i 2007. For disse børn findes oplysning om orlov holdt i 2007 og i 2008.

Mangler i opgørelsen

Desværre er datamaterialet ikke komplet, idet det i et mindre antal tilfælde ikke har været muligt på sikker måde at foretage koblingen mellem barnet og forældrene. Denne mangel kan betyde, at nogle børn ikke er medtaget i analyserne, men den kan også betyde, at der for nogle børn mangler et eller flere dagpengeforløb, hvilket vil føre til en undervurdering af den afholdte orlov. Nogle dagpengeforløb - specielt fra

slutningen af 2008 - er ikke indberettet i 2008, da udbetalingen først sker i 2009. Dette forhold er også med til at undervurdere det samlede antal orlovsdage.

Udskudt orlov kan ikke belyses fuldstændig

Det er muligt at forlænge den normale orlovsperiode eller udskyde dele af orloven helt til barnet fylder 9 år. Der kan derfor først gives en endelig og fuldstændig beskrivelse af udnyttelsen af orloven for børn født i 2007, når statistikken for 2016 udkommer! Også muligheden for at genoptage arbejdet på deltid medfører, at nogle orlovsperioder kan være betydeligt længere end de normale 46 uger. Langt størstedelen af orloven vedrørende børn født i 2007 er dog blevet holdt i 2007-2008.

Ikke muligt at afgøre, hvorfor nogen ikke holder orlov

Det er kun forældre, der er tilknyttet arbejdsmarkedet, der kan modtage dagpenge. At der ved 29 pct. fødslerne er tale om, at det kun er moderen, der holder orlov, kan ikke tolkes som om faderen ikke har ønsket at være hjemme hos barnet. Faderen kan fx være uddannelsessøgende og kan derfor ikke modtage dagpenge, eller faderen kan benytte feriedage i stedet for at holde orlov. For arbejdsløse gælder, at dagpengene ved barselorlov er af samme størrelse som arbejdsløshedsdagpengene, så umiddelbart har en overgang til barselorlov for fædre ingen økonomiske konsekvenser. I et mindre antal tilfælde vil det forekomme, at der ikke er udlagt nogen far til barnet, eller at faderen bor i udlandet. Desværre er det ikke muligt at skelne mellem tilfælde, hvor faderen ikke har villet, og hvor faderen ikke har kunnet holde orlov med dagpenge.

Hvorfor ændres orlovs længden?

Beskæftigelsessituationen er vigtig for længden af den samlede orlov, idet kun personer, der er tilknyttet arbejdsmarkedet (herunder arbejdsløse), kan modtage barselsdagpenge. Hertil kommer, at forældrenes valg om afholdelse af barselorlov vil være påvirket af bl.a. muligheden for ud over dagpengene også at modtage hel eller delvis løn under barselorloven.

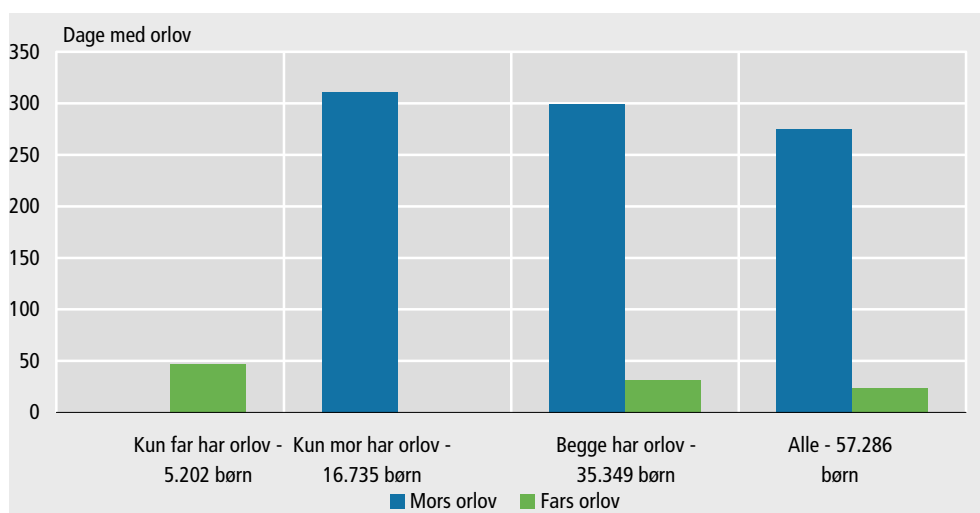
'Fordelingstyper' i stedet for familietyper

I befolkningsstatistikken inddeles befolkningen i forskellige familietyper. Dette giver ikke så meget mening i denne sammenhæng. Moderen og faderen kan fx godt begge holde orlov, selv om de ikke bor sammen og derfor ikke danner en familie. I tabellerne opdeles i stedet i 3 'fordelingstyper': Tilfælde, hvor kun faderen, kun moderen eller hvor begge har taget orlov i kortere eller længere tid.

Populationen

I alt indgår 57.286 børn født i 2007, hvor moderen eller faderen har modtaget dagpenge, i analyserne. De fordeler sig således på de forskellige kombinationer:

Figur 2. Orlov i 2007-2008 - børn født i 2007

Fordeling efter orlovens samlede længde

I oversigtstabel 7 a - 7 b på næste side er børnene fordelt efter hvor mange uger, forældrene i alt har holdt orlov. Faderens særlige fædreorlov vil normalt være taget samtidig med en del af moderens orlov de første 14 uger efter fødslen, mens den fælles 32-ugers orlov i langt overvejende grad enten kun tages af moderen, eller tages af moderen og faderen på skift - se senere.

Samlet orlov: 297 dage

Oversigtstabel 7 a viser, at der i gennemsnit holdes 299 dages orlov, hvoraf faderen holder de 24. For 28 pct. af børnene holdes netop 48 uger svarende til moderens 14 uger plus faderens 2 uger plus de 32 ugers fælles orlov. For 17 pct. af børnene holdes der orlov ud over de 48 uger.

Oversigtstabel 7 a.

Fødsels- og barselsorlov i 2007-2008 fordelt mellem mor og far - børn født i 2007

	Antal børn i alt	Gennemsnitligt antal dage pr. barn		
		Fars orlov	Mors orlov	Orlov i alt
Alle børn.....	57 286	24	275	299
0-2 uger pr. barn	2 966	13	0	14
3-16 uger pr. barn	2 011	49	11	60
17-30 uger pr. barn	2 344	32	144	177
31-40 uger pr. barn	7 039	25	229	254
41-47 uger pr. barn	17 133	14	301	315
48 uger pr. barn	15 988	27	308	336
49-78 uger pr. barn	9 258	28	367	394
79 uger eller mere pr. barn	547	37	572	609

Oversigtstabel 7 b.

Fødsels- og barselsorlov i 2007-2008 fordelt mellem mor og far - børn født i 2007. Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov

	Antal børn i alt	Gennemsnitligt antal dage pr. barn		
		Fars orlov	Mors orlov	Orlov i alt
Alle	35 349	31	299	330
3-16 uger pr. barn	99	17	65	82
17-30 uger pr. barn	1 153	22	161	184
31-40 uger pr. barn	4 516	29	228	256
41-47 uger pr. barn	6 404	37	273	310
48 uger pr. barn	15 709	28	308	336
49-78 uger pr. barn	7 042	36	357	393
79 uger eller mere pr. barn	426	47	563	610

Når begge holder orlov

I oversigtstabel 7 b er kun medtaget tilfælde, hvor begge forældre har holdt orlov. Hermed belyses tydeligere, hvorledes fordelingen mellem forældrene sker. Den samlede orlov er på 330 dage - 31 dage mere end de 299 dage i tabel 7 a, der også dækkede situationer, hvor kun den ene part holdt orlov.

3 typiske orlovs længder

Fordelingen af den samlede orlov er vist i figur 3 på næste side, hvor 3 toppunkter ses: 2 ugers orlov (typisk hvor faderen holder fædreorlov, og moderen ikke er dagpengeberettiget), 46 uger og 48 uger (typisk hvor moderen holder den fulde orlov og faderen, hvis han er dagpengeberettiget, holder 2 ugers fædreorlov).

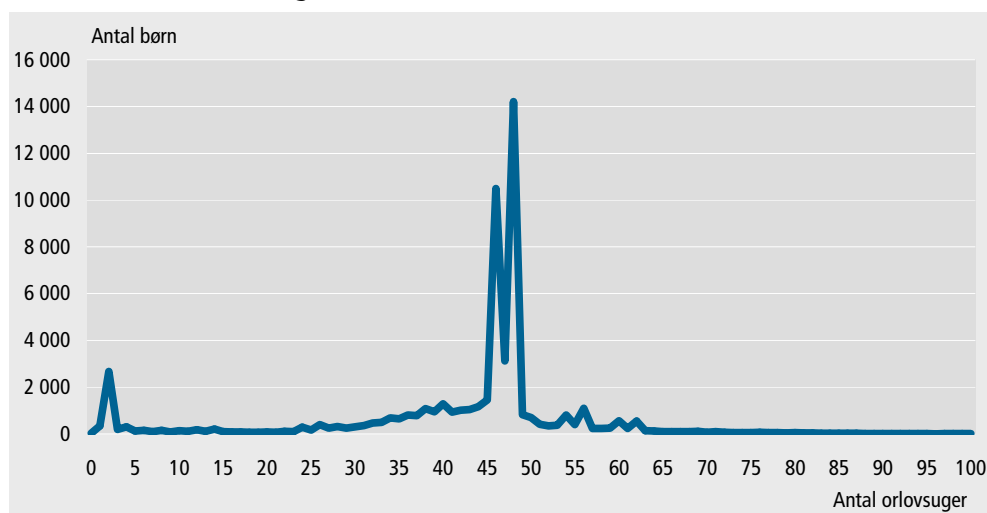
2 mindre toppunkter

Desuden ses et par mindre toppunkter omkring uge 54/56 og uge 60/62 efter fødslen. De hænger sammen med muligheden for med nedsatte dagpenge at forlænge den fælles orlov på 32 uger med 14 uger for beskæftigede lønmodtagere og selvstændige og med 8 uger for andre.

Overenskomsterne spiller ind

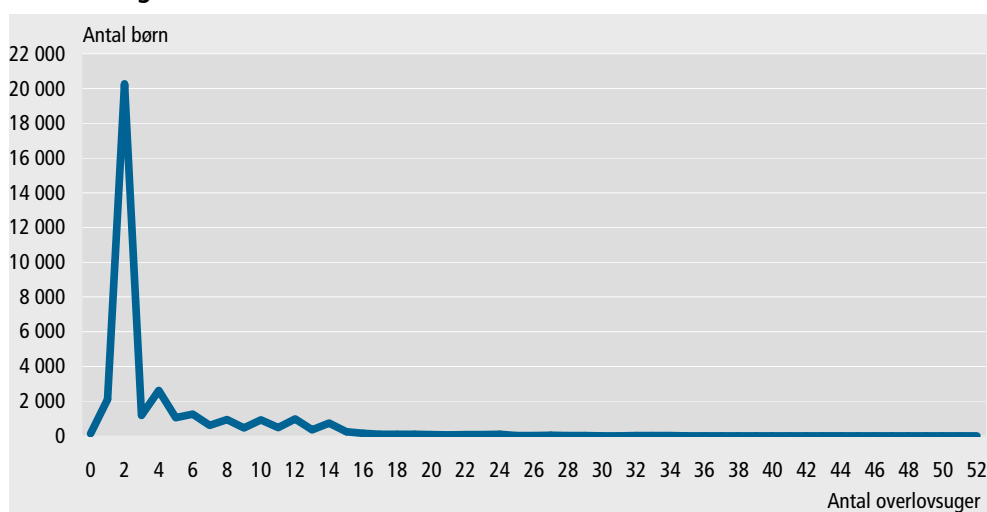
Endelig ses små toppunkter ved 24/26 uger samt ved 14 uger. Disse toppunkter må antages at hænge sammen med de faglige overenskomster. Ofte giver overenskomsterne moderen ret til netop 14 eller 20 uger med fuld løn, hvortil eventuelt kom 2 uger med løn til faderen.

Figur 3. Børnene fordelt efter længden af den samlede orlov efter fødslen - børn født i 2007

Faderens orlov Figur 4 viser faderens orlov særskilt. Typisk holder faderen netop 2 ugers orlov - det sker i 64 pct. af tilfældene. I 6 pct. af tilfældene holder fædrene under 2 ugers orlov.

Figur 4. Børnene fordelt efter længden af faderens orlov - børn født i 2007. Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov

*Den samlede orlovs
fordeling*

Oversigtstabel 8 på næste side viser den samlede orlovs fordeling på fædre og mødre. 52.084 mødre holdt i gennemsnit 303 dages orlov. I tilfælde, hvor kun faderen holdt orlov, har han holdt 47 dage - altså en del mere end i tilfælde, hvor også moderen holdt orlov. Bemærk, at den gennemsnitlige orlovs længde i denne tabel er beregnet ud fra antallet af mødre eller fædre, der faktisk holdt orlov. Tallene er derfor højere end i oversigtstabel 7a foran, hvor mødre/fædre, der ikke holdt orlov, trækker gennemsnittet ned.

Oversigtstabel 8. Forældre med fødsels- og barselsorlov i 2007-2008 efter orlovs længde - børn født i 2007

	Fordelingstype						Mor
	Kun far	Kun mor	Både mor og far		Alle dagpenge-modtagere	Far	
			Far	Mor			
Alle børn							
Antal forældre med dagpenge	5 202	16 735	35 349	35 349	92 635	40 551	52 084
Dage pr. mor/far	47	311	31	299	185	33	303
0-2 uger pr. barn							
Antal forældre med dagpenge	3 003	37	1	1	3 042	3 004	38
Dage pr. mor/far	14	10	10	2	14	14	10
3-14 uger pr. barn							
Antal forældre med dagpenge	1 568	181	66	66	1 881	1 634	247
Dage pr. mor/far	56	73	19	51	56	55	67
15-46 uger pr. barn							
Antal forældre med dagpenge	615	13 861	11 816	11 816	38 108	12 431	25 677
Dage pr. mor/far	180	298	32	244	197	40	273
47 uger eller mere pr. barn							
Antal forældre med dagpenge	16	2 656	23 466	23 466	49 604	23 482	26 122
Dage pr. mor/far	376	400	31	327	191	31	334

Brug af de forskellige orlovstyper

Oversigtstabel 9 på næste side viser anvendelsen af de forskellige typer af orlov. Har en person delt den fælles orlov op i flere delperioder, tæller det kun med én gang.

Bemærk - 2006-tal

I denne tabel er det valgt at tage udgangspunkt i børn født i 2006 for hermed at få et bedre billede af brugen af den udskudte orlov. Tabellen belyser den orlov, der er taget i fødselsåret samt i de 2 efterfølgende kalenderår.

Fædreorlov

Den særlige 2-ugers fædreorlov efter fødslen bliver benyttet af 38.851 mænd svarende til 67 pct. af de 57.677 børn, der indgår i analysen.

Fødselsorlov

Fødselsorlov de første 14 uger efter fødslen er normalt reserveret moderen, der i langt de fleste tilfælde udnytter denne orlov. Der er et mindre antal fædre, der også benytter en del af denne orlov fx i forbindelse med moderens sygdom.

Fælles orlov

Den fælles orlov på 32 uger (med ret til forlængelse med nedsatte dagpenge) benyttes især af mødre. Godt 4 gange flere mødre tager denne orlov, og deres orlovs-længde er 4 gange længere end mændenes.

Udskudt orlov

I alt 8.399 forældre har benyttet reglerne om udskydelse af orloven og har til og med 2008 i gennemsnit holdt 83 udskudte orlovsdage. 57 pct. af de forældre, der udnytter disse regler, er kvinder. I øvrigt er der sket en meget stærk stigning i antallet, der har benyttet udskudt orlov - det tilsvarende tal for børn født i 2005 var kun på 7.166 forældre.

Forlænget orlov på deltid

2.965 forældre - i langt overvejende grad kvinder - har udnyttet muligheden for at forlænge orloven ved at genoptage arbejdet delvis under det 'ordinære' barselsforløb de første 46 uger.

Oversigtstabel 9. Modtagere af fødsels- og barselsdagpenge i 2006-2008 efter art - børn født i 2006

	Fordelingstype						
	Kun far	Kun mor	Både mor og far		Alle dagpenge-modtagere	Far	Mor
			Far	Mor			
Alle arter							
Antal forældre med dagpenge	5 388	16 737	35 552	35 552	93 229	40 940	52 289
Dage pr. mor/far	45	315	30	306	187	32	308
2 uger efter fødsel, fædreorlov							
Antal forældre med dagpenge	4 950	.	33 901	.	38 851	38 851	.
Dage pr. far	14	.	14	.	14	14	.
Fødsel første 14 uger							
Antal forældre med dagpenge	46	16 581	156	35 376	52 159	202	51 957
Dage pr. mor/far	65	97	39	98	97	45	98
Fødsel, 32 uger fælles orlov med mulighed for forlængelse							
Antal forældre med dagpenge	1 802	16 505	10 003	35 238	63 548	11 805	51 743
Dage pr. mor/far	71	203	45	188	166	49	193
Udskudt orlov inden 9 år							
Antal forældre med dagpenge	606	1 363	2 980	3 450	8 399	3 586	4 813
Dage pr. mor/far	68	113	48	103	83	51	106
Aftalebaseret forlængelse på deltid							
Antal forældre med dagpenge	32	713	192	2 028	2 965	224	2 741
Dage pr. mor/far	129	208	84	206	198	90	207

Hvorledes deles orloven?

Oversigtstabel 10 belyser, hvordan forældrene deler den samlede orlov efter fødslen i de tilfælde, hvor de begge tager en del af den. Hyppigst sker det ved at faderen tager netop de 2 ugers fædreorlov og moderen 46 uger svarende til de 14 ugers fødselsorlov plus hele den fælles 32-ugers orlov.

Oversigtstabel 10. Fødsels- og barselsorlov i 2007-2008 fordelt mellem mor og far - børn født i 2007. Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov efter fødslen

	Mødre med dagpenge i alt	0-14 uger	15-24 uger	25-34 uger	35-45 uger	46 uger	47 uger eller mere
Fædre med dagpenge i alt	35 349	256	1 282	4 830	12 383	11 534	5 064
Under 2 uger	2 214	9	50	189	556	1 056	354
2 uger	20 271	88	447	1 610	4 654	10 015	3 457
3-4 uger	3 789	18	105	408	2 402	277	579
5-10 uger	5 236	27	170	822	3 554	140	523
Over 10 uger	3 839	114	510	1 801	1 217	46	151

Tages orloven samtidig eller forskudt?

Set ud fra barnets synspunkt er det ikke kun interessant, hvor mange dagpengedage moderen og faderen har taget tilsammen. Det er også interessant, i hvor høj grad dagene er taget på samme tid, eller om de er benyttet til at gøre den samlede orlovsperiode så lang som mulig. I de tilfælde, hvor både moderen og faderen har holdt orlov efter fødslen, er det derfor optalt, hvor mange dage orloven er blevet holdt samtidig, og hvor mange dage, kun den ene af forældrene har holdt orlov.

Oversigtstabel 11.

Holder mor og far orlov samtidig? Kun børn født i 2007, hvor både mor og far har holdt orlov efter fødslen

Antal dage med orlov pr. barn	330
Heraf antal dage, hvor mor og far har haft orlov samtidig	20

Det fremgår, at langt størstedelen af orloven er taget på forskellige dage. Kun i 20 dage i gennemsnit har barnet oplevet, at begge forældre havde orlov samtidig. De 14 dage heraf vil typisk være den særlige fædreorlov, der normalt tages umiddelbart efter fødslen, hvor moderen samtidig holder fødselsorlov. Men selv om forældrene efter brugen af den særlige fædreorlov i langt de fleste tilfælde ikke holder orlov samtidig, kan barnet jo alligevel godt have begge forældre hjemme - fx hvis den ene part holder ferie.

*Tages orloven som
ét forløb -
eller brydes den op?*

Et andet element i fleksibiliteten i orlovsreglerne er, at den fælles 32-ugers kan stykkes op i enkeltbidder. Oversigtstabel 12 dækker kun den fælles orlov, men den dækker alle tilfælde - altså tilfælde, hvor både mor og far holdt orlov, og tilfælde, hvor kun én af forældrene holdt orlov. En dagpengeperiode er opgjort som et afsluttet dagpengeforløb for en af forældrene. Har begge forældre orlov samtidig, tæller det med som 2 perioder. En afsluttet periode følges enten af en periode, hvor den anden part har orlov, eller af en periode, hvor ingen har orlov.

Oversigtstabel 12.

Muligheden for at dele den fælles orlov op i enkeltperioder - børn født i 2007

Antal børn, hvor mindst én af forældrene har benyttet den fælles orlov ...	53 540
Antal fædre med del af den fælles orlov	12 419
Antal dagpengeperioder, fædre	16 039
Antal mødre med del af den fælles orlov	51 425
Antal dagpengeperioder, mødre	63 816
Antal dagpengeperioder i alt	79 855
Andel af børn med 1 periode	64 pct.
Andel af børn med 2 perioder	27 pct.
Andel af børn med 3 perioder	7 pct.
Andel af børn med mere end 3 perioder	2 pct.

Det fremgår, at de 53.540 børn i alt har oplevet 79.855 dagpengeperioder (der kan have ligget samtidig eller efter hinanden). 64 pct. af børnene har kun oplevet én periode under den fælles orlov - dvs. at orloven ikke har været delt, hverken i småbidder eller mellem forældrene. Kun 2 pct. af børnene har oplevet mere end 3 forskellige dagpengeperioder.

*Orlovslængde og
fars/mors alder*

I oversigtstabel 13 a og b side er den gennemsnitlige orlovslængde efter fødslen fordelt efter forældrenes alder. Kun tilfælde, hvor begge forældre har holdt orlov, er medregnet. Forældrenes alder er alderen den 1. januar 2007.

Oversigtstabel 13 a.

Fødsels- og barselorlov i 2007-2008 efter fars alder - børn født i 2007. Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov

	Antal dagpengemodtagere	Faderens orlovsdage
Fædre i alt	35 349	31
Under 20 år	28	19
20-24 år	1 061	21
25-29 år	7 718	26
30-34 år	14 584	32
35-39 år	8 443	34
40-44 år	2 749	34
45-49 år	591	33
50-54 år	133	41
55 år og derover	42	34

Oversigtstabel 13 b.

Fødsels- og barselsorlov i 2007-2008 efter mors alder - børn født i 2007. Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov

	Antal dagpengemodtagere	Moderens orlovsdage
Mødre i alt	35 349	299
Under 20 år	57	281
20-24 år	1 807	296
25-29 år	10 580	298
30-34 år	15 118	299
35-39 år	6 619	299
40 år og derover	1 168	303

Fædrenes orlov stiger med alderen

For fædrene ses en tendens til, at orloven bliver længere med alderen op til 45-årsalderen, hvorefter billedet bliver mindre klart. Det skal bemærkes, at antallet af fædre på 50 år eller mere er meget lille, så et lille antal fædre med enten meget lang eller meget kort orlov kan påvirke de beregnede gennemsnit. Blandt kvinderne ses en også, at orlovslængden stiger med alderen.

Fordeling efter socioøkonomisk status og branche

Afslutningsvis bringer tabel 14 a og 14 b på næste side opgørelser over kvinders og mænds gennemsnitlige orlov fordelt efter deres socioøkonomiske status og branche. Disse baggrundsoplysninger bygger på Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkeundersøgelse fra november 2007. Ved vurderingen af tallene skal det tages i betragtning, at den pågældende person kan have haft en anden status på tidspunktet for barselsorloven. I tabellerne er ikke-beskæftigede (herunder arbejdsløse) udeladt sammen med personer med uoplyst socioøkonomisk status eller branche.

Selvstændige holder lang orlov

Blandt kvinderne holder de selvstændige og medarbejdende ægtefæller længst orlov, mens den korteste orlov holdes blandt topledere og lønmodtagere på højeste niveau, herunder typisk akademikere, lærere mv. Blandt mændene er det topledere og lønmodtagere på højeste niveau, der holder længst orlov.

Kvinder i landbrug og mænd i energiforsyning og finansieringsvirksomhed holder lang orlov

Fordelt på brancher holder kvinder i landbrug mv. længst orlov, mens ansatte ved offentlige og personlige tjenesteydelser holder relativt kort orlov. Blandt mændene er det anderledes: Her holder beskæftigede i energi- og vandforsyning samt ved finansiering længst orlov.

Oversigtstabel 14 a.

Kvinders orlov efter fødslen efter socioøkonomisk status og branche, ekskl. uoplyste og personer ude af erhverv - børn født i 2007

	Selvstændig, medarbejdende ægtefæller	Topledere, lønmodtagere på højeste niveau	Lønmodtagere på mellem-niveau	Lønmodtagere på grund-niveau	Andre lønmodtagere	I alt inkl. lønmodtagere uden nærmere angivelse
————— gennemsnitlig orlovslængde —————						
I alt	301	288	308	308	305	303
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	301	285	293	309	307	305
Industri	327	288	307	310	310	306
Energi- og vandforsyning	.	277	290	294	287	289
Bygge- og anlægsvirksomhed	281	281	309	308	313	306
Handel, hotel- og restaurationsvirksomhed mv. ..	304	294	303	308	303	305
Transportvirksomhed, post og telekommunikation	350	282	298	309	299	302
Finansieringsvirksomhed mv.	304	287	299	308	310	301
Offentlige og personlige tjenesteydelser	296	288	311	307	300	303

Rettet i forhold til oprindelig version.

Oversigtstabel 14 b.

Mænds orlov efter fødslen efter socioøkonomisk status og branche, ekskl. uoplyste og personer ude af erhverv - børn født i 2007

	Selvstændig, medarbej- dende ægte- fæller	Topledere, lønmod- tagere på højeste niveau	Lønmod- tagere på mellem- niveau	Lønmod- tagere på grund- niveau	Andre løn- mod- tagere	I alt inkl. lønmod- tagere uden nærmere angivelse
	gennemsnitlig orlovslængde					
I alt	27	42	35	30	29	33
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	22	34	25	26	23	24
Industri	27	38	29	29	25	30
Energi- og vandforsyning	28	49	42	34	25	39
Bygge- og anlægsvirksomhed	21	26	20	27	25	26
Handel, hotel- og restaurationsvirksomhed mv. ..	33	25	23	25	27	26
Transportvirksomhed, post og telekommunikation	26	45	35	37	28	34
Finansieringsvirksomhed mv.	29	40	41	35	32	38
Offentlige og personlige tjenesteydelser	36	48	44	40	41	44

Rettet i forhold til oprindelig version.

Baggrundsoplysninger

<i>Mere information</i>	www.dst.dk/stattabel/468 . Flere opgørelser kan findes i Danmarks Statistikbank, www.statistikbanken.dk/05 i mappen Dagpenge ved sygdom og fødsel.
<i>Seneste offentliggørelse</i>	Dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption 2007 udkom 22. april 2008 i serien <i>Sociale forhold, sundhed og retsvæsen</i> 2008:5 (Statistiske Efterretninger).
<i>Næste offentliggørelse</i>	Dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption 2009 forventes at udkomme i marts/april 2010.
<i>Henvendelse</i>	Bo Møller, tlf. 39 17 31 04, bom@dst.dk

Kilder og metoder

<i>Læs mere i varedeklarationen</i>	På www.dst.dk/varedeklaration/943 er der en mere omfattende beskrivelse af kilder og metoder.
<i>Datakilde</i>	Statistikken om dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption mv. er baseret på Danmarks Statistiks sygedagpengestatistikregister. Registret opdateres årligt med oplysninger fra det administrative dagpengesystem, der dækker dagpenge ved såvel sygdom som ved graviditet, fødsel mv.
<i>Afgrænsning af statistikken</i>	Årsstatistikken omfatter alle sager, hvor der i løbet af 2008 er sket udbetaling af dagpenge fra kommunen - enten til den sikrede eller som refusion til arbejdsgiveren. Der kan kun udbetales dagpenge til erhvervsaktive, dvs. lønmodtagere (herunder arbejdsløse) og selvstændige, men normalt fx ikke til uddannelsessøgende eller kon-tanthjælpsmodtagere.
<i>2 typer af statistik</i>	Der offentliggøres 2 forskellige typer af statistik om barselsorlov: • De traditionelle opgørelser over hvor mange personer, der har holdt orlov i kalenderåret, om de udbetalte dagpenge osv. Disse opgørelser omfatter såvel orlov i forbindelse med fødsel som orlov ved adoption. Denne type opgørelser er bl.a. egnede til at belyse udgifterne ved barselsorloven. Opgørelser af denne type kan fra 1985 findes på www.statistikbanken.dk. • Opgørelser, hvor udgangspunktet tages i det enkelte nyfødte barn. Her ud fra analyseres, hvor meget orlov, forældrene tager i alt, og hvordan de fordeler

den mellem sig. For at kunne give en nogenlunde dækkende belysning tages udgangspunkt i børn født i 2007, idet størstedelen af den samlede orlov så vil være afholdt i 2007 eller 2008. For bedre at kunne belyse de enkelte orlovsarter, herunder især udskudt orlov og forlænget orlov på deltid, der ofte kan strække sig ud over det ene år efter fødselsåret, tages i oversigtstabel 9 i stedet udgangspunkt i børnene født i 2006, således at børnene kan følges 2 år efter fødselsåret. Da orlovsreglerne indebærer, at forældrene kan udskyde en del af orloven helt til barnet fylder 9 år, er det dog stadig ikke muligt at belyse den samlede anvendelse af orlovsreglerne.

<i>Metodemæssigt problem: Forsinkede indberetninger</i>	Etagemæssigt problem i statistikken er, at det ofte forekommer, at dagpengene afregnes med forsinkelse. Der er derfor et antal dagpengedage i ét kalenderår, der først afregnes året efter, eller hvor der sker en efterregulering i det følgende år. Det samlede antal dagpengedage vil derfor at være lidt undervurderet. Undervurderingen påvirker især de korte orlovsperioder fra slutningen af året, herunder specielt mændenes 2 ugers fædreorlov.
<i>Metodemæssigt problem: Manglende kobling mellem barn og forældre</i>	Ved opgørelserne af den samlede orlov pr. barn har nogle sager måttet udelades, idet det ikke har været muligt at koble oplysningerne om barnet med forældrene. Hermed vil der forekomme en vis undervurdering af den samlede orlov, der holdes i forbindelse med et barns fødsel.
<i>Dagpengebeløb</i>	De anførte dagpengebeløb omfatter de dagpenge, der i løbet af året er udbetalt til den sikrede eller som refusion til arbejdsgivere, der yder fuld eller delvis løn under graviditet og barsel. I beløbene indgår derfor også udbetalinger vedr. orlov i året før samt efterreguleringer fra tidligere år.
<i>Antal personer</i>	Antallet af personer opgøres normalt netto - dvs. at en person kun tæller med én gang i hver kategori i en tabel. Har den samme person fx holdt flere forskellige former for orlov, er den pågældende kun medtalt én gang i totalerne. Af teksten i tabellerne fremgår, om antallet af personer dækker over de personer, der i året har modtaget dagpenge, eller om det dækker over de personer, der i året har haft orlovsdage med dagpenge. Forskellen udgøres af personer, der ikke holdt orlov i året, men modtog dagpenge vedr. orlov afholdt i året før eller tidligere.
<i>Antal dagpengeuger</i>	Antallet af dagpengeuger er summen af uger med dagpenge i året, uanset om der er tale om flere forløb. Har en person samtidig flere sager løbende, fordi den pågældende har flere arbejdsgivere eller modtager dagpenge både som lønmodtager og som selvstændig, medtælles ugerne for begge forløb i de traditionelle opgørelser. I opgørelserne om orlov pr. barn tæller de kun med én gang. En dagpengeuge er opgjort som 1/7 af antallet af dage fra første til sidste dag med dagpenge. I løbet af en sådan 7-dages periode får man normalt udbetalt dagpenge for 5 tabte arbejdsdage.
<i>Inddeling i intervaller</i>	Når orlovsforløb inddeles i ugeintervaller, rundes antallet af dage ned, således at fx 2 uger betyder 8-14 dage.
<i>Antallet af dagpengesager</i>	Antallet af dagpengesager er en administrativ inddeling, der bygger på dagpenge-lovens enkelte bestemmelser. I forbindelse med fødslen modtager moderen fx de første 14 uger dagpenge under fravær efter reglerne i lovens § 7. Efter de 14 uger kan hun holde orlov efter reglerne i § 9 om fælles orlov. I opgørelserne indgår et dagpengeforløb på mere end 14 uger derfor som 2 sager. For den fælles orlov er det muligt for faderen og moderen at holde den på skift, således at orloven stykkes op i et antal mindre adskilte perioder. Sådanne delperioder indgår i statistikken som separate sager. Flytter en person fra én kommune til en anden opdeles sagen også i 2.
<i>Inddeling efter sagsart</i>	Inddelingen i forskellige typer orlov bygger på kommunernes kontering af den enkelte dagpengesag. Denne kontering følger ikke altid lovgivningens inddeling. For faderen gælder det, at han kun i særlige tilfælde (moderens sygdom mv.) kan benytte dele af den særlige 14-ugers fødselsorlov. Ønsker faderen at holde mere orlov end de 2 ugers fædreorlov, så skal han normalt tage hul på den fælles 32-ugers orlov. Kom-

munernes kontering skelner til tider ikke mellem, om det er den ene eller den anden type orlov, faderen har benyttet. Det samme gør sig i mindre omfang gældende for kvinderne. Danmarks Statistik har så vidt muligt prøvet at korrigere for disse forhold.

Alle sager/ afsluttede sager I nogle tabeller skelnes mellem alle sager og afsluttede sager. Alle sager omfatter alle sager, med dagpengebetalinger i løbet af året, uanset om de startede året før eller ikke var slut ved årets udgang. Det opgjorte antal dagpengeuger dækker kun dagpengeuger i løbet af kalenderåret. Opgørelserne over alle sager er især anvendelige i forbindelse med vurderingen af det offentlige udgifter til dagpenge.

Afsluttede sager omfatter sager, der blev afsluttet i løbet af året. Det opgjorte antal dagpengeuger dækker hele sagens forløb - altså også dagpengeuger i året før. Specielt for den fælles 32-ugers orlov gælder, at den kan stykkes op i enkeltbidder - enten fordi der holdes pauser ind imellem, eller fordi moderen og faderen skiftes til at holde orlov. Hver enkelt afsluttet del af denne orlov indgår som en afsluttet sag. En sag, der kun slutter fordi modtageren flytter til en anden kommune, indgår ikke som afsluttet.

Lovgivning og administration Reglerne om dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption mv. findes i lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel, lov nr. 566 af 9. juni 2006. Loven, der populært kaldes barselsloven, hører nu under Beskæftigelsesministeriet.

Fraværsret og dagpengeret Det er dagpengereglerne, der beskrives her. Her ud over findes der i barselsloven regler om selve *fraværsretten*. Fraværsretten gælder også selv om den pågældende ikke opfylder beskæftigelseskravene for at få dagpenge. En kvindelig lønmodtager har 4 uger før det skønnede fødselstidspunkt ret til fravær. Efter fødslen har moderen ikke blot ret men *pligt* til orlov i de første 2 uger. I de næste 12 uger har moderen ret til fravær. Faderen har ret til 2 ugers fravær ved fødslen. Efter de 14 uger har såvel moderen som faderen *ret til fravær* i hver 32 uger. Men tilsammen har moderen og faderen kun *ret til dagpenge* i tilsammen 32 uger - jf. dog muligheden for forlængelse.

Beregnes pr. fødsel - ikke per barn Fraværsretten og dagpengene beregnes med udgangspunkt i *fødslen* - og ikke i de fødte børn. Det betyder, at fraværsret og dagpenge ikke påvirkes, selv om der fødes tvillinger eller mere.

Personkreds Dagpengeordningen omfatter alle erhvervsaktive personer, der lider et indtægtstab ved uarbejdsdygtighed på grund af graviditet, fødsel eller adoption, og som opfylder visse krav til beskæftigelses omfang. Ordningen gælder både lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende, herunder også lønmodtagere, der modtager arbejdsløshedsdagpenge eller ydelser, der træder i stedet herfor, samt elever i lønnet praktik. Uddannelsessøgende forældre har ret til barselsdagpenge, såfremt de ville have været berettiget til arbejdsløshedsdagpenge, hvis de ikke var blevet forhindret pga. barsel, dvs. at de inden udløbet af de almindelige 46 ugers orlov har afsluttet en erhvervmæssig uddannelse på mindst 18 måneder.

Regler for dagpenge I forbindelse med graviditet og fødsel findes en række forskellige faser. Reglerne for adoption svarer stort set til reglerne for fødsel, så de skal ikke gennemgås særskilt.

Før fødslen Moderen har ret til dagpenge fra 4 uger før det skønnede fødselstidspunkt. Hvis graviditeten har et sygeligt forløb, hvis arbejdets særlige karakter medfører risiko for fosteret, eller hvis graviditeten pga. offentlige bestemmelser forhindrer moderen i at varetage sit arbejde, kan graviditetsorloven begynde tidligere. Det er også muligt at gå på en tidligere delvis graviditetsorlov - dvs. at man kan få nedsat sin arbejdstid og så få dagpenge for de resterende timer.

Arbejdsgiveren skal herudover betale løn eller dagpenge under fravær pga. forebyggende graviditetsundersøgelser. Da der i disse tilfælde ikke udbetales dagpenge fra det offentlige, indgår disse dagpenge ikke i statistikken.

Første 14 uger - fødselsorlov Moderen har ret til dagpenge i de første 14 uger efter fødslen. Faderen kan i ganske særlige tilfælde (fx pga. moderens sygdom eller død) overtage retten til dagpenge.

<i>Fædreorlov</i>	I samme periode har faderen ret til dagpenge i 2 uger - fædreorlov.
<i>Efter 14 uger - forældreorlov</i>	Moderen og faderen har herudover tilsammen ret til dagpenge under 32 ugers forældreorlov. Denne periode kan frit deles mellem moderen og faderen, og de kan holde orlov på skift eller samtidig. Faderen kan også vælge at holde en del af den fælles forældreorlov inden for de første 14 uger efter fødslen.
<i>Tilsammen 52 uger med fulde dagpenge</i>	Alt i alt har forældrene tilsammen ret til 52 ugers orlov med fulde dagpenge, nemlig moderens 4 uger før fødslen, moderens 14 uger efter fødslen, faderens 2 uger samt de 32 ugers fælles orlov.
<i>Retsbaseret forlængelse af orlov</i>	De 32 ugers fælles forældreorlov kan altid forlænges med 14 uger for beskæftigede lønmodtagere og selvstændige og med 8 uger for andre. Der kan ikke vælges andre perioder end netop de 14, henholdsvis 8 uger. Ved en sådan forlængelse nedsættes dagpengebeløbet forholdsvis, så det i alt kommer til at svare til de fulde dagpenge i 32 uger. Hermed forlænges den samlede orlovsperiode med dagpenge fra 52 uger til 60 eller 66 uger med reducerede dagpenge.
<i>Udskydelse af orlov</i>	Forældrene har ret til at udskyde en del af orloven helt indtil barnet fylder 9 år. Beskæftigede lønmodtagere og selvstændige har ret til at udskyde mindst 8 og højst 13 uger af 32-ugers perioden. Udskydelsen kan ikke deles af de 2 forældre, og den udskudte periode skal holdes sammenhængende. Herudover kan begge forældre aftale med arbejdsgiveren at udskyde hele eller dele af 32-ugers perioden til afholdelse inden barnet fylder 9 år. Tilsvarende ret gælder for selvstændige.
<i>Forlængelse ved delvis genoptagelse af arbejdet</i>	Forældrene kan vælge at forlænge en del af den samlede orlov ved at genoptage arbejdet delvis under det 'ordinære' orlovsforløb på 46 uger, dog ikke under moderens første 2 ugers orlov. For lønmodtagere kræves dog, at det aftales med arbejdsgiveren. Ved en sådan forlængelse nedsættes dagpengene i forhold til det omfang, hvor arbejdet genoptages. Vælger en mor fx at begynde at arbejde på halv tid efter udløbet af de første 14 uger, så forlænges de 32 ugers forældreorlov med yderligere 32 uger. Den samlede orlov bliver derfor 14 uger + 32 uger + 32 uger, eller 1½ år. De bragte tal for den aftalebaserede forlængelse på deltid dækker kun perioden efter udløbet af de 46 uger - altså den periode, hvor orloven bliver forlænget.
<i>Delvis genoptagelse af arbejdet</i>	I hele orlovsforløbet (bortset fra moderens første 2 uger efter fødselen) har man mulighed for at genoptage arbejdet delvis (for lønmodtagere dog højst 29½ time ved en normal ugentlige arbejdstid på 37 timer og for selvstændige højst halvdelen af den normale ugentlige arbejdstid) og så modtage dagpenge for de øvrige timer. Dagpengeperioden forlænges ikke herved.
<i>Andre former for barselsorlov</i>	Ud over disse generelle regler findes der specielle regler omkring bl.a. børn, der er dødfødte eller dør eller bortadopteres inden 32 uger efter fødslen, og omkring børn, der indlægges på sygehus i barselsperioden. Disse og andre specialregler skal ikke omtales her.
<i>Pasning af syge børn.</i>	Hvis forældrene må opgive at arbejde for at passe et alvorligt sygt barn (sygdommen skal normalt indebære et hospitalsophold el. lign. i mindst 12 dage) yder kommunen dagpenge i hele perioden. Disse dagpenge har som sådan ikke noget med barselsorlov at gøre, men medtages i statistikken, da reglerne nu findes i barselsloven.
<i>Beregning af dagpengene</i>	Dagpengene beregnes på grundlag af den sikredes dagpengegivende indtægt. Der skelnes mellem lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende. Dagpenge til beskæftigede lønmodtagere beregnes på grundlag af den timeindtægt, som lønmodtageren ville have været berettiget til under fraværet efter betaling af arbejdsmarkedsbidrag.

Personer, der ikke er i beskæftigelse, får udbetalt et dagpengebeløb, der svarer til de arbejdsløshedsdagpenge mv., som vedkommende ellers ville have modtaget.

Til dagpengegivende indtægt for selvstændige medregnes erhvervsindtægt, som i væsentlig grad skyldes egen arbejdsindsats. Det kan være overskud af egen erhvervs-virksomhed, ydelse for udvalgsposter, honorarer mv. For en medhjælpende ægtefælle er beregningsgrundlaget den skattepligtige indkomst, der er overført til personen.

Dagpengenes størrelse Dagpengemaksimum ved barselsdagpenge er som ved sygedagpenge, dvs. i 2008 på 3.515 kr. om ugen. Beløbet reguleres årligt med satsreguleringsprocenten. Personer med en dagpengegivende indtægt større end maksimum får derfor mindre end 100 pct. dækning af tabt indtægt, mens personer med en indtægt mindre end maksimumsbeløbet får et dagpengebeløb, der netop svarer til den normale indtægt.

For lønmodtagere, der gennem faglige overenskomster er sikret fuld løn under graviditet og fødsel, har dagpengemaksimum som sådan ingen betydning for moderen/faderen - her udgør maksimumsbeløbet grænsen for, hvor meget arbejdsgiveren får refunderet fra kommunen.

Dagpengenes udbetaling Dagpengene udbetales af kommunen, der får det fulde beløb refunderet fra staten. Udbetaler arbejdsgiveren løn under barsel til lønmodtageren, udbetales et beløb svarende til dagpengene af kommunen til arbejdsgiveren.

Der udbetales kun dagpenge for de dage, hvor den sikrede skulle have været på arbejde. Har en person flere arbejdsgivere, fx ved kombination af 2 deltidsjob, beregnes dagpenge for hvert enkelt arbejdsforhold

SOCIALE FORHOLD, SUNDHED OG RETSVÆSEN 2009:5

Statistiske Efterretninger

ISSN, 1601-0973

www.dst.dk/efterretninger

Salg: Tlf. 39 17 30 20 (hele døgnet), publsalg@dst.dk

Abonnement for 2009: 455 kr. som pdf.

Løssalg: 56 kr. Ekspeditionsgebyr: 15 kr. indland, 15 kr. udland

© Danmarks Statistik, Sejrosgade 11, 2100 København Ø

Signaturforklaring:

- Nul

0 Mindre end 0,5 af den anvendte enhed

0,0 Mindre end 0,05 af den anvendte enhed

• Tal kan efter sagens natur ikke forekomme

.. For usikker til at kunne angives eller diskretionshensyn

... Oplysning foreligger ikke

* Foreløbige eller anslåede tal

— | Vandret eller lodret streg markerer databrud i en tidsserie.

Oplysningerne fra før og efter databruddet er ikke fuldt sammenlignelige.

Som følge af afrundinger kan summen af tallene i tabellerne afvige fra totalen.
